

Амстердам

Люди розповідають про свої подорожі різне, однак насправді перше запитання, яке виникає, коли відвідуєш нову країну: що я тут роблю? У той день я думала: навіщо це все, удома ж краще, або хоча б залишилась у зрозумілій Італії. Літак МАУ злітає в Мілані й бере курс на Київ. А мені ж не в Київ, я чомусь лечу в Нідерланди.

Лечу, ніби у вулику, адже італійці ніколи не мовчать і не сплять, вони завжди гомонять. Уперше в житті лечу авіакомпанією «KLM». На борту розгортаю журнал «Holland Harold» й одразу ж бачу статтю «KLM takes care». Там і про зручний кейтеринг, і про продукти без пальмової олії, і про *animal-friendly produced eggs*. Але найпрекрасніше – про те, що все сміття з борту сортують і переробляють. Настрій одразу ж покращується від очікування див, які побачу в Нідерландах.

Вранці отримала листа з готелю від Веллера «Як добратися», із покрововою інструкцією. Коли отримувеш листа від Веллера з Королівства Нідерланди, стереотипно уявляєш когось у дерев'яних чоботях і дивному капелюсі. Насправді ж уже з аеропорту видно, що це сучасна технологічна країна, хоч і пахне оселедцем (адже вона – наче один великий рибний ресторан). Країна зі складною мовою і дуже милими мешканцями, котрі допомагають із усім – від валізи до квитка на трамвай, і навіть не проїхати зупинку, у назві якої 20 літер. І ще Веллер, який пам'ятає моє ім'я, приготував чудовий номер із чайником (як я і просила), водою і всім необхідним. Ліжко розвернуте до вікна, отож вранці варто розплющити очі – й побачиш воду, кораблі та вітряки вдалині.

Люди – ось про кого передусім треба написати. Вони тут справді неймовірні: милі, ввічливі, товариські, толерантні, щирі та прагнуть допомогти. За всі дні ніхто жодного разу не запитав, звідки я (узагалі дивно, чому вони так погано проголосували на референдумі про асоціацію України з ЄС). Коли я летіла в цю кліматично сувору країну, де багато років усі борються за те, щоб океан не з'їв усю їхню землю, то уявляла, що й люди будуть суворими й непривітними. Та це безглуздий стереотип. Ще з аеропорту всі почали допомагати й усміхатися: від кондукторів у трамваї до перехожих. До речі, тут усі чудово розмовляють англійською.

Перші згадки про **Амстердам** як населений пункт з'явилися у XIII ст. Колись це було село на дамбі річки

Амстел, яке, за легендою, заснували двоє і собака – жертви кораблетрощі. Після великої повені, коли стихійне лихо перетворило озеро на затоку, Амстердам стає центром морської торгівлі й починає стрімко розвиватися. «Золота доба» Нідерландів і формування власне голландського світогляду припали на XVII ст. Поки Європа воювала, занурювалась у релігійні конфлікти, нідерландці торгували, будували флот, захоплювали колонії та завозили товари з усіх куточків світу. Вони зробили свою державу однією з найбагатших на планеті. Пливучи каналами, я думала про Нідерланди – маленьку країну, котра стільки нового дала світу: і першу у світі буржуазну революцію, і Реформацію та протестантську етику, і глобальні торговельні компанії, і північноєвропейську школу живопису, а ще Нью-Йорк колись називали Нью-Амстердамом... Дивно, але навіть сьогодні так легко уявити на цих вулицях купців, мореплавців, кальвіністів, мушкетерів із «Нічної варті» Рембрандта, молочницю з однойменної картини Вермера й навіть його дівчину, котра позує з перловою сережкою, а потім іде прати білизну в каналі.

Ці канали почали будувати в XVII ст., і тепер вони півколами перетинають місто. Спершу було три основних – Геренграхт, Кейзерсграхт, Принсенграхт, – а згодом до них доєднався четвертий – Сингел, який спершу був міським ровом, але через розширення міста перетворився на канал, до речі, дуже гарний! Великі канали сполучаються меншими, радіальними. Їхня розгалужена система зумовила появу понад тисячі

різноманітних **мостів**. Дерев'яних містків залишилося небагато, проте є кам'яні, що гармонійно вписуються в ансамбль фасадів XVII ст. Та найцікавіші – розвідні (колись їх розводив спеціальний наглядач, сьогодні ж усе автоматизовано, втім, спостерігати за цим дійством не менш цікаво). Найзнаменитіший серед усіх амстердамських мостів – **Білий**, побудований іще у 1691 р. Звісно, з того часу його декілька разів перебудовували, проте він зберіг свій історичний вигляд. Іноді його називають «худим», оскільки він дуже вузький. Легенди кажуть, що його побудовано для двох сестричок, які жили по різні боки каналу, щоби жінки могли ходити в гості одна до одної. А ще саме він потрапив до однієї із серій Бондіани – «Діаманти назавжди».

Плисти каналами та розглядати **будинки**, найдрібніші деталі фронтонів і медальйонів можна вічність, хочеться робити чергове коло, і ніби ти вже все впізнаєш, але нехай казка триває. З'являється відчуття, що це Венеція – тільки більша, просторіша, ширша, зі спокійною водою і теплими човнами. Вузькі чотириповерхові домики настільки гармонійні, що ти повністю усвідомлюєш: саме цією гармонією місто так не схоже на інші. Фасади такі через податок, який треба було за них сплачувати, втім, всередині будинки досить просторі.

Амстердам починався і виріс на болотах, воді й дерев'яних палях. Але сьогодні здається, наче й не було цих століть – усе настільки «нове», ніби хтось тільки вчора звів місто. Хоча якщо придивитися, то деякі будинки таки дещо похилилися. А якщо придивитися

ще ретельніше, то побачите, що фасади дуже нахилені вперед. Та це не час постарався – перед вами інженерне рішення: будували так, щоби вантажі, котрі чіпляли за гак зверху будинку, було легше переміщати. Кажуть, що часом досі мотузкою на горішні поверхи підіймають диван або рояль. Я ніколи цього не бачила, та хотіла б.

Ще одна незвичайна принада Амстердаму – **плавучі будинки**. І вони неймовірні, адже здебільшого в них немає штор, отож, пропливаючи повз, ви зможете побачити побут типової голландської родини: ось на кухні хтось готує вечерю, жінка з келихом вина лежить на дивані й читає книжку, діти бавляться... Це або баржі, перетворені на помешкання, або ж платформи, які можна переміщувати човном. Кажуть, є один день у році, коли всі будинки починають кудись плисти. Деякі господарі навіть примудряються облаштувати біля помешкань сад і город, а влітку любляють пити коктейлі на палубі й махати туристам, які пропливають повз. Такі будиночки набули популярності після Другої світової війни через брак житла. Родини могли оселитись у самісінькому центрі міста, на основних каналах – бюджетно і зручно. Та з часом вартість таких квадратних метрів значно підвищилася, і тепер ці будинки коштують, як повноцінна велика квартира на суші. Однак власники не поспішають продавати свою «плавучість», адже є у ній щось по-справжньому голландське. Сьогодні в Амстердамі зареєстровано понад 2 500 таких помешкань.